

22 MURD-ATENCO

Tiuvespere sinjoro konsilisto Tomsa ĵus bonguis kun aŭdiloj surorele kaj kun afabla rideto aŭskultis, kiel la radio bele ludas Dvořák-Dancojn - kia muziko ĝi estas, li diris al si kontente -, kiam subite ekstere dufoje knalis kaj el fenestro super lia kapo kun tintego ŝutiĝis vitro; sinjoro Tomsa nome sidis en teretaĝa ĉambro.

Do li faris, kion farus versimile ĉiu el ni: unue li atendis momenton, kio plu estos, poste demetis la aŭdilojn kaj preskaŭ severe esploris, kio ĝi estis kaj nur poste ektimis; ĉar li vidis, ke iu trapafis en du lokoj fenestron, ĉe kiu li sidis; tie kontraŭe en pordo splitiĝis lignero kaj sub ĝi enestas kuglo.

Lia unua impulso estis, ekkuri surstraten kaj per senarmaj manoj kapti ĉe kolumo tiun kanajlon; sed kiam oni estas aĝa kaj ĝuas ian dignon, ordinare oni preterlasas la unuan impulson kaj decidiĝas por la dua; tial sinjoro Tomsa kuris al telefono kaj vokis polican komisarejon: "Halo, venigu iun rapide ĉi tien; ĵus estis farita kontraŭ mi murdatenco."

"Kie ĝi estas?" diris dormema kaj indiferenta voĉo. "Ĉe mi," ekscitiĝis sinjoro Tomsa, kvazaŭ la polico estus kulpa pri tio. "Kia skandalo, tiel subite nenial pafi je trankvila civitano sidanta hejme! Sinjoro, la afero estas plej severe enketenda! Kien ĝi venus, se ..." "Bone," interrompis lin la dormena voĉo. "Mi venigos iun al vi."

Sinjoro konsilisto furiozis pro malpacienco; ŝajnis al li, ke daŭras eternecon, ol tiu iu alŝoviĝos; sed fakte jam post dudek minutoj estis ĉe li tia prudenta polic-inspektoro kaj kun intereso rigardis la trapafitan fenestron.

"Iu pafis ĉi tien, sinjoro," li diris aferece. "Tion mi mem scias," eksplodis sinjoro Tomsa. "Ja mi sidis ĉi tie ĉe la fenestro." "Kalibro sepmilimetra," diris la inspektoro, elĉizante tranĉile la kuglon el la pordo. "Ĝi aspektas kvazaŭ el malnova arma revolvero.

22 VRAĜEDNÝ ÚTOK

Pan rada Tomsa si toho večera zrovna lebedil se sluchátky na uších a s libým úsměvem poslouchal, jak mu rádio pěkně hraje Dvořákovy tance – to přece je muzika, říkal si spokojeně –, když to najednou venku dvakrát zatřesklo a z okna nad jeho hlavou se s řinkotem sypalo sklo; pan Tomsa totiž seděl v přízemním pokoji.

Tu tedy udělal, co by asi udělal každý z nás: nejdřív okamžik čekal, co bude dál, pak si sundal sluchátka a skoro přísně zkoumal, co to bylo, a teprve potom se lekl; neboť viděl, že mu někdo na dvou místech prostřelil okno, u kterého seděl; tamhle naproti ve dveřích je odštípnutá tříska a pod ní vězí kulka.

První impuls byl, aby vyběhl na ulici a holýma rukama popadl toho darebáka za límec; ale když už je člověk v letech a požívá jisté důstojnosti, promešká obyčejně ten první impuls a rozhodne se pro druhý; proto pan Tomsa běžel k telefonu a zavolal si policejní komisařství: "Haló, pošlete mi sem honem někoho; právě byl na mne spáchán vražedný útok."

"Kde to je?" řekl ospalý a lhostejný hlas. "U mne," rozčiloval se pan Tomsa, jako by za to policie mohla. "To je skandál, takhle z ničeho nic střílet na klidného občana, který sedí doma! Pane, ta věc se musí co nejpřísněji vyšetřit! To by tak hrálo, aby..." "Dobrá," přerušil ho ospalý hlas. "Já vám tam někoho pošlu."

Pan rada zuřil netrpělivostí; zdálo se mu, že to trvá věčnost, než se ten někdo přihrabe; ale ve skutečnosti už za dvacet minut byl u něho takový rozvázný policejní inspektor a se zájmem prohlížel prostřelené okno.

"To vám sem někdo střelil, pane," řekl věcně. "To vím sám," vybuchl pan Tomsa. "Vždyť jsem tady seděl u okna!" "Kalibr sedm milimetrů," pravil inspektor, vydlabávaje nožem kulku ze dveří. "Vypadá to jako ze starého armádního revolveru.

Vidu, tiu ulo devis stari sur barilo; se li starus sur trotuaro, la kuglo enestus pli alte." "Strange," opiniis sinjoro Tomsa amare, "preskaŭ mi opinius, ke li volis trafi nur la pordon."

"Kaj kiu faris tion?" demandis la inspektoro, ne lasante sin ĝeni. "Pardonu," diris sinjoro konsilisto, "ke mi ne povas doni al vi lian adreson; mi ne vidis tiun sinjoron kaj forgesis lin inviti internen." "Tio estas malfacila," diris la inspektoro kviete. "Kaj kiun vi suspektas?"

Al sinjoro Tomsa ekmanis pacienco. "Suspektas?" li komencis incitite. "Homo, tiun kanajlon mi ne vidis; kaj eĉ se li tie afable atendus, ĝis mi sendus al li kison tra la fenestro, do en la mallumo mi ne ekkonus lin. Sinjoro, se mi scius, kiu li estis, mi ne ĝenus vin ĉi tien, ĉu vi kredas?"

"Nu jes," respondis la inspektoro kvietige. "Sed eble vi rememoros iun, kiu eble havus profiton el via morto, aŭ kiu volus venĝi al vi por io... Rigardu, tio ne estis rabkazo; rabisto ne pafas, dum li ne bezonas. Sed eble iu koleregus je vi. Sinjoro, tion vi devas diri al ni, kaj ni esploros tion." Sinjoro Tomsa eksilentis: de ĉi tiu flanko ankoraŭ li ne prikonsideris la aferon. "Eĉ ideeton mi ne havas," li diris hezite, unurigarde supervidante sian trankvilan vivon de oficisto kaj maljuna fraŭlo. "Kiu nur povus tiom koleregi je mi?" li miris. "Je mia animo, mi ne scias, ke mi havus eĉ unu malamikon! Tute ekskludite," li opiniis, kapneante. "Ja kun neniuj mi havas ion; sinjoro, mi vivas por mi mem, nenien mi iradas, en nenion mi enmiksigas... Por kio povus iu venĝi je mi?"

La inspektoro ŝultrolevis: "Tion mi ne scias, sinjoro; eble ĝis morgaŭ vi rememoros. Ĉu vi ne timos ĉi tie?"

"Ne," diris sinjoro Tomsa enpense. Kiel strange, li diris al si deprime, kiam li restis jam sola, jes, kial iu pafus al mi? Mi estas ja preskaŭ soleculo, mi plenumas mian laboron en la oficejo kaj iras hejmen - fakte ja mi havas nenion kun iu por fari. Kial do oni volas min forpafi?

Koukejte se, ten chlap musel stát na plotě; kdyby stál na chodníku, vĕzela by ta kulka vejš. To znamená, že na vás mířil, pane." "To je zvláštní," mínil pan Tomsa hořce, "já bych byl málem myslel, že chtěl trefit jenom ty dveře."

"A kdo to udělal?" ptal se inspektor, nedávaje se vyrušovat. "Promiňte," řekl pan rada, "že vám nemohu dát jeho adresu; já jsem toho pána neviděl a zapomněl jsem ho pozvat dovnitř." "To je těžké," pravil inspektor pokojně. "A na koho máte podezření?"

Panu Tomsovi docházela trpělivost. "Jaképak podezření?" spustil podrážděně. "Člověče, vždyť já jsem toho lumpa neviděl; a i kdyby tam byl laskavě počkal, až bych mu poslal oknem hubičku, tak bych ho v té tmě nepoznal. Pane, kdybych věděl, kdo to byl, tak bych vás sem neobtěžoval, nemyslíte?"

"No jo," odpovídal inspektor chlácholivě. "Ale snad si na někoho vzpomenete, kdo by měl třeba zisk z vaší smrti nebo kdo by se vám chtěl za něco pomstít... Koukejte se, to nebyl loupežný pokus; takový lupič nestřelí, dokud nemusí. Ale třeba má někdo na vás takový vztek. To nám, pane, musíte říct vy, a my to vyšetříme." Pan Tomsa se zarazil: z téhle stránky na věc dosud nemyslel. "To nemám ani ponětí," řekl váhavě, jediným pohledem přehlížeje svůj tichý život úředníka a starého mládence. "Kdopak by mohl mít na mne takový vztek?" divil se. "Namouduši, já nevím, že bych měl jediného nepřítele! To je úplně vyloučeno," mínil, krouť hlavou. "Já přece s nikým nic nemám; pane, já žiju sám pro sebe, nikam nechodím, do ničeho se nepletu... Zač by se mně kdo mohl mstít?" Inspektor pokrčil rameny: "To já nevím, pane; ale snad si do zítřka vzpomenete. Nebudete se tady teď bát?"

"Nebudu," řekl pan Tomsa zamyšleně. To je podivné, říkal si stísněně, když už zůstal sám, proč, ano, proč by na mne někdo střelil? Vždyť já jsem skoro samotář; odbudu si svou práci v úřadě a jdu domů – vždyť já vlastně nemám s nikým co dělat! Proč tedy mne chtějí odstřelit?

li miris kun kreskanta amaro super la maldankemo; preskaŭ li komencis bedaŭri sin mem. Oni laboregas kiel ĉevalo, li diris al si, eĉ aktoj oni kunprenas hejmen, neniom elspezas, neniom ĝuas, vivas kiel heliko en sia konkono; kaj krak! iu venas onin mortigi. Dio, kia stranga malboneco estas en la homoj, miregis sinjoro konsilisto deprimite. Al kiu mi ion faris? Kial iu tiom terure, tiom freneze malamas min? Eble ĝi estas ia eraro, li estis trankviliganta sin mem, sidante sur lito kun unu depiedigita ŝuo enmane. Komprenoble, certe ĝi estas eraro en persono! Tiu homo opiniis min iu alia, kiu estis trafota! Jen vero, li diris al si malstreĉe, kial ankaŭ, kial iu tiom malamamus min?

La ŝuo elfalis el la mano de sinjoro konsilisto. Nu jes, li rememoris subite iom embarase, antaŭ nelonge mi faris ian stultaĵon, – sed ĝi nur tiel senpripense elglitis de mi; mi parolis kun amiko Roubal kaj tiam elglitis el mia buŝo ia mallerta aludo je lia edzino. Ĉiu ja scias, ke tiu virino trompas lin kun kiu ajn, ankaŭ li tion scias, sed ne volas vidigi tion sur si. Kaj mi, mi mulo, tiom idiote pri ĝi ekbabiladis ...

Sinjoro konsilisto rememoris, kiel tiu Roubal ekglutis kaj enpemis ungojn en la manplatojn. Dio, li diris al si kun teruro, kiel tiu homo estis per tio vundita! Ja tiun virinon li amas freneze! Komprenoble, poste mi klopodis forturni la parolon, sed kiel tiu homo lipmordis! Li certe havas kaŭzon min malami, opiniis sinjoro konsilisto afliktite. Mi scias, ke li ne pafis je mi, tute ekskludite; sed eĉ miri mi ne povus..

Sinjoro Tomsa rigide rigardis plankon. Aŭ tiu tajloro, li rememoris plena de indigno. Dek kvin jarojn mi igis kudri ĉe li, kaj poste oni diris al mi, ke li havas pezan ftizon. Komprenoble, tamen nur oni timas porti veston, en kiun tuis tia ftizulo; do mi ĉesis kudri ĉe li ... Kaj antaŭ nelonge li venis peti, ke nenion li havas por la kudrado, ke lia edzino malsanas kaj ke li bezonus forsendi la infanojn el la urbo; mi honoru lin denove per mia konfido - Jesuo Kristo, kiom pala estis tiu homo kaj kiom malsanece li ŝvitis!

divil se s rostoucí hořkostí nad tím nevděkem; pomalu mu začalo být líto sama sebe. Člověk dře jako kůň, říkal si, i akta si bere domů, nic neutrácí, nic neužije, žije jako šnek ve své ulitě, a prásk, přijde ho někdo zabouchnout. Bože, jaká je to v lidech divná zloba, žasl pan rada sklíčeně. Co jsem komu udělal? Proč mne někdo tak hrozně, tak šíleně nenávidí? To snad je nějaká mýlka, uklidňoval sám sebe, sedě na posteli s jednou zutou botou v ruce. To se rozumí, jistě to je omyl v osobě! Ten člověk mne prostě považoval za někoho jiného, na koho měl spadeno! To je pravda, řekl si s úlevou, přece proč, proč by někdo tak nenáviděl mne?

Bota vypadla z ruky pana rady. Nu, ano, vzpomněl si najednou trochu rozpačitě, tuhle jsem provedl takovou hloupou věc, ale to mně jen tak vyklouzlo; mluvil jsem s přítelem Roubalem a tu mně tak vylítla z huby taková nešikovná narážka na jeho paní. Celý svět přece ví, že ho ta ženská podvádí kde s kým, i on o tom ví, ale nechce to dát na sobě znát. A já, já mezek, já o tom tak pitomě plácnu...

Pan rada si vzpomněl, jak ten Roubal jenom tak polknul a zarýval si nehty do dlaní. Bože, řekl si s hrůzou, jak ten člověk tím byl poraněn! vždyť on tu ženskou miluje jako blázen! To se ví, já jsem to pak hleděl zamluvit, ale jak se ten člověk kousal do rtů! Ten má jistě proč mě nenávidět, mínil pan rada zarmouceně. Já vím, že on po mně nestřelil, to je vyloučeno; ale ani bych se nemohl divit...

Pan Tomsa se zaraženě zadíval do země. Nebo tuhle ten krejčí, vzpomněl si pln nevolnosti. Patnáct let jsem si u něho dával šít, a pak mně řekli, že má těžké souchotě. To se rozumí, člověk se přece jen bojí nosit šaty, do kterých mu kašlal takový souchotinář; tak jsem u něho přestal šít... A tuhle přišel prosit, že nemá do čeho píchnout, že mu stůně žena a že by potřeboval dát děti ven; abych prý ho zase poctil svou důvěrou – Kristepane, jak byl ten člověk bledý a jak se tak chorobně potil!

Sinjoro Kolinský, mi diris al li, rigardu, ne eblas, mi bezonas pli bonan tajloron - mi ne estis kontenta kun vi. Mi klopedos, balbutis tiu homo, ŝvitante pro timo kaj embarasoj kaj mire, ke li ne ekploris. Kaj mi, rememoris sinjoro konsilisto, memkromprene mi forsendis lin kun tiu ia "Ni vidos," kiun tiuj malriĉuloj tiel bone konas. Tiu homo povus min malami, konsterniĝis sinjoro konsilisto; ja estas terure, veni peti iun rekte pri la vivo kaj esti tiom indiferece rifuzita! Sed kion mi povus fari kun li? Mi scias, ke li ne povis fari tion, sed ...

Sinjoro konsilisto havis ĉiam pli pezan koron. Ankaŭ tio estis tiom turmenta, li rememoris, kiam antaŭ nelonge mi insultis nian oficejan serviston. Mi ne povis trovi iun akton, kaj venigis do tiun maljunulon kaj kriis je li kiel je bubo, kaj antaŭ homoj! kia ordo ĝi estas, vi idioto, tian pork-ordon vi havas en ĉio; mi devus vin elĵeti - Kaj poste tiun akton mi trovis en la propra tirkesto! Kaj tiu oldulo eĉ vorton ne diris, nur tremis kaj palpebrumis -

Sinjoron konsiliston inundis turmenta varmego. Oni ja ne senkulpigas sin al subalternulo, li diris al si malkontente, eĉ se oni lin iom maljustumas. Sed kiom devas malami la subalternuloj siajn estrojn! Ni atendu, mi donos al tiu oldulaĉo ian malnovan veston, sed ankaŭ tio estas por li humiliga -

Sinjoro konsilisto jam ne eltenis kuŝi; eĉ la kovrilo sufokis lin. Li sidis surlite, ĉirkaŭpremante la genuojn kaj rigardante en la mallumon. Aŭ la kazo kun juna Morávek ĉe ni en la oficejo, turmente venis en lian menson. Ja li estas klera homo kaj verkas poemojn. Kaj kiam antaŭ nelonge li malbone solvis la akton, mi diris al li: Refaru tion, sinjoro kolego, kaj volis ĵeti la akton sur la tablon; sed ĝi falis al liaj piedoj, kaj li kliniĝis por ĝi, tute ruĝa, kun ruĝaj oretoj -

Mi vangofrapus min, murmuris sinjoro konsilisto. Tiun knabon ja mi tute ŝatas, kaj tiom lin humiligi, kvankam pretervole -

Pane Kolinský, ŝajne mi diris al li, rigardu, ne eblas, mi bezonas pli bonan tajloron - mi ne estis kontenta kun vi. Mi klopedos, balbutis tiu homo, ŝvitante pro timo kaj embarasoj kaj mire, ke li ne ekploris. Kaj mi, rememoris sinjoro konsilisto, memkromprene mi forsendis lin kun tiu ia "Ni vidos," kiun tiuj malriĉuloj tiel bone konas. Tiu homo povus min malami, konsterniĝis sinjoro konsilisto; ja estas terure, veni peti iun rekte pri la vivo kaj esti tiom indiferece rifuzita! Sed kion mi povus fari kun li? Mi scias, ke li ne povis fari tion, sed ...

Panu radovi bylo stále tíže na duši. To bylo také tak trapné, vzpomínal si, jak jsem tuhle vynadal našemu úřednímu sluhovi. Nemohl jsem nalézt jeden akt, a tak jsem si zavolal toho starého a křičel jsem na něho jako na kluka, a před lidmi!, co prý to je za pořádek, vy idiote, takový svinčík máte ve všem, měl bych vás vyhodit – A pak jsem ten akt našel ve vlastní zásuvce! A ten dědek ani nemukl, jenom se třásl a mrkal očima –

Pana radu zalévalo trýznivé horko. Člověk se přece neomlouvá podřízenému, řekl si nespokojeně, i když mu trochu ublíží. Ale jak tihle podřízení musejí nenávidět své pány! Počkejme, já dám tomu dědkovi nějaké staré šaty; ale vlastně i to je pro něho ponižující -

Pan rada už nevydržel ležet; i ta deka ho dusila. Seděl na posteli objímaje si kolena a díval se do tmy. Nebo ten případ s tím mladým Morávkem u nás v úradě, napadlo ho trapně. To přece je vzdělaný člověk a píše básně. A když mně tuhle vyřídil špatně ten spis, řekl jsem mu: Předělejte to, pane kolego, a chtěl jsem mu ten spis hodit na stůl; ale ono mu to padlo pod nohy, a on se pro to sehnul, celý rudý, s rudýma ušima –

Já bych si dal pár facek, bručel pan rada. Vždyť já mám toho hochu docela rád, a takhle ho ponižit, třeba mimoděk –

Antaŭ la menso de sinjoro konsilisto elmergiĝis denove alia vizaĝo: pala kaj pufa vizaĝo de kolego Vankl. Povrulo Vankl, li diris al si, tiu volis esti oficestro anstataŭ mi; tio signifus jare je kelkcentoj pli, kaj li havas ses infanojn - Laŭdire li volis lernigi kanti sian plej aĝan filinon, sed ne havas monon por tio; kaj mi rangdevancis lin, ĉar li estas tia mallerta fuŝulo kaj laboregulo - Edzinon li havas malbonan kaj tiom ege magran kaj malbonan pro la eterna ŝparado; tagmeze li glutadas sekan bulkon - Sinjoro konsilisto melankolie enpensiĝis. Povrulo Vankl, kion li sentis vidante, ke mi, sen familio, havas pli ol li; sed ĉu kulpas mi pri tio? Ĉiam estas preskaŭ angore al mi, kiam tiu ulo tiel peze kaj riproĉe rigardas min...

Sinjoro konsilisto frotis la frunton, sur kiu aperis angora ŝvito. Jes, li diris al si, foje min trompis kelnero pri kelkaj kronoj; kaj mi venigis la posedanton, kaj tiu la kelneron surloke maldungis. Ŝtelisto, li siblis je li, mi aranĝos jam, ke neniu en Prago vin dungu! Kaj tiu homo eĉ vorton ne diris kaj iris ... tiajn elstarajn skapolojn li havis sub fraketo - Sinjoro konsilisto ne plu eltenis en la lito; li sidiĝis al sia radio-aparato kaj surmetis la aŭdilojn; sed la radio-aparato estis muta, muta estis la nokto, mutaj horoj de l' nokto; kaj sinjoro konsilisto manapogis la kapon kaj rememoris homojn, kiujn li iam renkontis, tiujn strangajn kaj etajn homojn, por kiuj li havis nenian komprenon kaj je kiuj li neniam pensis.

Matene li haltis en la komisarejo; li estis iom pala kaj embarasa. "Do," demandis lin la policinspektoro, "ĉu vi rememoris iun, kiu eble vin malamas?" Sinjoro oficisto kapskuis. "Mi ne scias," li diris necerte. "Nome estas tiom da homoj, kiuj povus min malami, ke ..." Kaj li mansvingis senkonsile. "Aŭdu, oni ne plu scias, kiom da homoj oni maljustumis. Sciu, ĉe tiu fenestro neniun plu mi sidos. Mi venis peti vin, lasu la aferon fordrivi."

Panu radovi vytanul na mysli zas jiný obličej: bledý a odulý obličej kolegy Wankla. Chudák Wankl, řekl si, ten chtěl být přednostou úřadu místo mne; bylo by to o pár stovek ročně víc, a on má šest dětí – prý by chtěl dát svou nejstarší dceru učit zpívat, ale nemá na to; a já jsem ho přeskočil, protože to je takový těžkopádný vrták a dříc – Ženu má zlou, tak hrozně vychrtlou a zlou od toho věčného šetření; v poledne polyká suchou housku – Pan rada se tesklivě zamyslel. Chudák Wankl, tomu také musí být všelijak, když vidí, že já, bez rodiny, mám víc než on; ale copak já za to mohu? Mně je vždycky skoro úzko, když se ten chlap na mne tak těžce a vyčítavě dívá...

Pan rada si mnul čelo, na němž mu vyrážel pot tísně. Ano, řekl si, tuhle mne ošidil sklepník o pár korun; a já jsem si zavolal majitele, a ten toho sklepníka na místě vyhodil. Vy zloději, syčel na něj, já už se postarám, aby vás nikdo v Praze nevzal do lokálu! A ten člověk neřekl ani slovo a šel... měl takové vysedlé lopatky pod tím frákem –

Pan rada už nevydržel v posteli; sedl si k svému rádiu a navlékl si sluchátka; ale rádio bylo němé, byla němá noc, němé hodiny noci; a pan rada si opřel hlavu do dlaní a vzpomínal na lidi, které kdy potkal, na ty divné a malé lidi, se kterými si nijak nerozuměl a na které nikdy nemyslel.

Ráno se zastavil na komisařství; byl trochu bledý a rozpačitý. "Tak co," ptal se ho policejní inspektor, "vzpomněl jste si na někoho, kdo vás třeba nenávidí?" Pan rada potřásl hlavou. "Já nevím," řekl nejistě. "Totiž těch, kteří by mne mohli nenávidět, je tolik, že..." A mávl bezradně rukou. "Poslouchejte, člověk ani neví, kolika lidem ublížil. To víte, u toho okna už sedat nebudu. Já jsem vás přišel poprosit, abyste tu věc nechali plavat."